

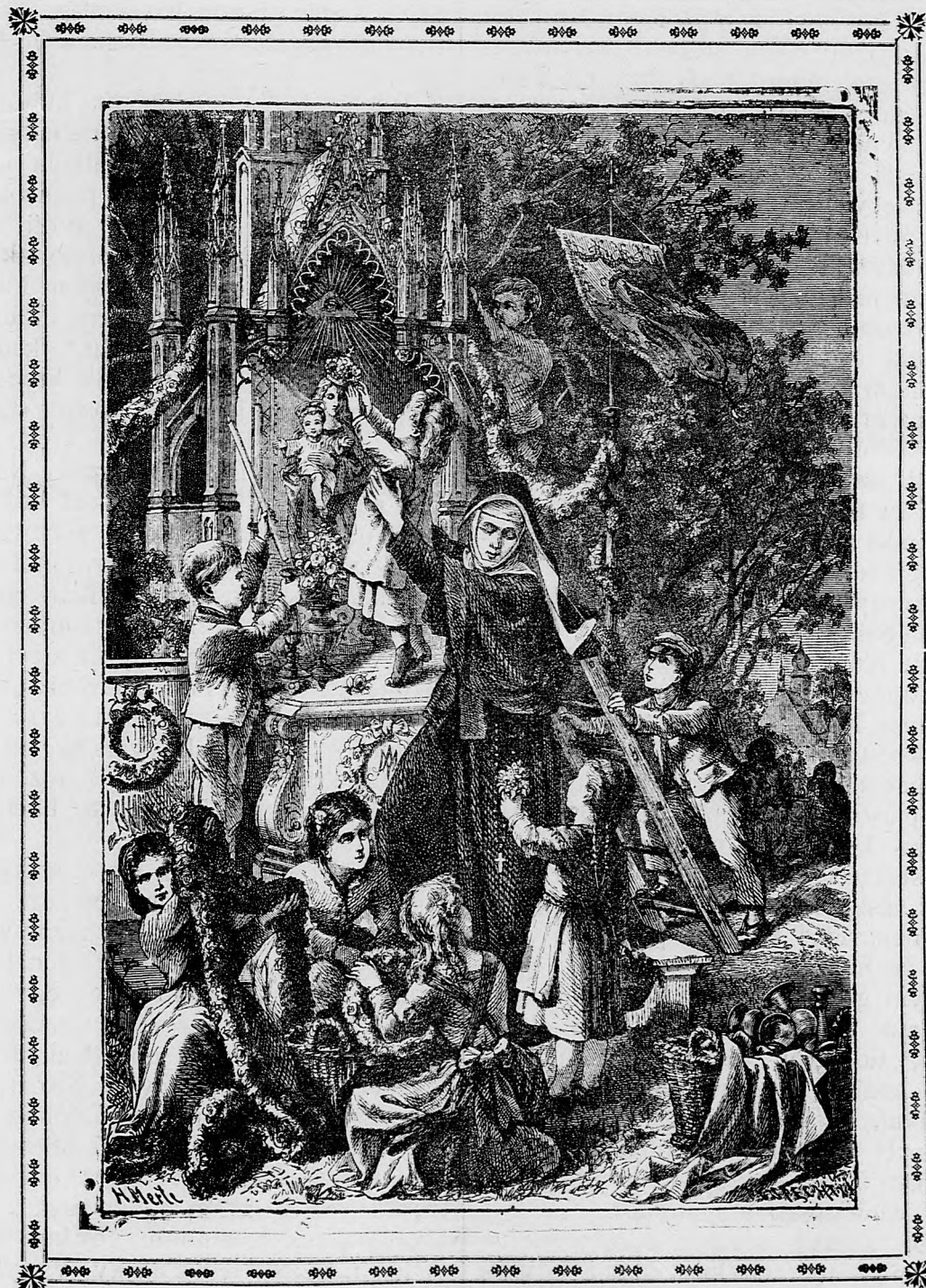
KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok 2 zl. — kr.
 Na pol roka 1 > — >
 Na štvrt roka — > 60 >
 Jednotlivé číslo 4 kr.

Spisujú a vydávajú:
MIKULÁŠ LEPSÉNYI
 a **GERHARD NÉMETH.**
 Hlavný spolupracovník:
FRANTIŠ BLESZKÁNY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
 VIII. ker., Práter-úlica 44.
 sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
 pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku
 je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Siroty u Matky Bozej.

Liberálna láska k ľudu.

Pred šesťsto a niekoľko rokmi Tatári pustošili vlasť našu. Ľudia uchodili pred divými Tatármi do nôh, pretože tatárski psohlavci mečom a ohňom plienili a pustošili všetko, čím v cestu padlo. Zrucaniny, krv a pohoreniská značily cestu divých Tatárov. Ani tráva neriasla tam viac, kam kôň tatársky vstúpil.

Po mnoho sto rokoch zase napadli Tatári milú vlasť našu. Lenže teraz naši Tatári nie sú tak krvožíznivi, nemordujú, nie sú na koňoch, lež chodia pešky, v rukavičkách a v krásnych topánkach, v bielych kráglíkoch a v mäkkých nohavičkách. Títo noví liberálni Tatári len samú — samučiskú lásku hľajú trúbami, novinkami svojimi dobre platenými. Noví liberálni Tatári len láskavý úsmev majú na bedlivo opatrovaných fúzoch svojich a na tatárskych hlavičkách svojich nenosia už veľké baranice, lež krásne vyčesané ich tekvice švárny klobúčik prikrýva.

Avšak noví títo Tatári nebezpečnejší sú, nežli tí starodávni psohlavci. Novým Tatárom len láska sedí na fúzoch vymastených, lež v srdci ich čiernom, liberálnom ukrutná nenávisť prebýva oproti ľudovej strane a keby mohli, mečom a ohňom vyplienili by všetko, čo nepatrí k láskavým liberálom.

Dobre platení vodcovia liberálnych Tatárov vydali rozkaz, aby znivočilo sa všetko, čo protiví opováži sa tatárskej svobode. Vydali rozkaz, aby tatárske trúby, liberálne noviny špinavou slinou oplúvaly a blatom zahádzaly všetko, čo na kolena nepadne pred tatárskym bohom, pred liberalismom.

Najnovšie blatom chcú zahádzať všetkých grófov, biskupov a kňazov, ktorí tatárskemu bohu nechcú sa klaňať. Tá najnovšia tatárska trúba, ktorá kresťanské háby na seba navliekla, aby nik nezbadal, že recipovaní, krivonosí trubači z celej pary dúchajú do nej, táto tatárska truba teraz po krčmách a po dedinách vytrubuje slovenskému ľudu, že len liberáli majú „opravdovú“ lásku k ľudu, naša ľudová strana ale že „ľud nenávidí,“ že nenie priateľom „slobody,“ lebo že ľudovú stranu magnáti a grófi založili, ktorým grófum vraj nesmie ľud veriť, pretože tí páni grófi neboli „nikdy priateľmi slobody ľudu,“ títo grófi vraj „zápach ľudu nenesú a celé hodiny sa kúpu,“ keď majú sa s ľuďom vyprávať.

Takto trúbi tá tatárska trúba, a dúchajú do nej najviac židovskí krčmári, a fúkajú do nej horlivo i páni notári a matrikári.

Ten, kto zdravý sluch a zdravý rozum má, hneď pozná túto tatársku trúbu a odvráti sa od jej tatárskej muziky, lebo bárs zdá sa

byť kresťanom, predsa je len divým Tatárom. Táto tatárska trúba vyhadzuje nám na oči, že my špinavo a grobiansko píšeme, a ona v tatárskej muzike svojej trúbila už o „vypasených brušiskách,“ o „besných psoch,“ o „luciferoch, čertoch a mordároch krajiny.“ Takéto hľa fajnové nôty vytrubuje tá trúba tatárska, takéto liberálne fajnovosti hádže na ľudovú stranu.

Teda grófi a magnáti nie sú vraj priatelia slobody. Tá trúba tatárska zabudla už, že gróf Ferdinand Zichy a iní grófi do žaláru boli hodení, keď pred 50 rokmi práva a slobodu vlasti hájili. Teraz pravda len Bánffy, Tarnóczy, Szúlyovszky, Szalavszky, Bartal a iní liberáli bránili slobodu v Stupave, v Nitre a v Trenčiansku. Na toľko bránili slobodu ľudu, že Latkóczy hanbil sa prijať mandát nitriansky a k vôli jeho znovu musela sa brániť sloboda v Stupave tak, že na Uhorsko celý svet posmešno ukazoval.

Teda naši vodcovia grófi nenesú vraj „zápach ľudu.“ Nuž zaiste preto tak radi vydržiajú shromaždenia s ubohým ľuďom a idú v rade s chudobnými sedliakmi. Pánom matrikárom milý je „zápach ľudu,“ keď vyhánajú a sobášif nechcú ubohý ľud v krpcoch a halienkach prichádzajúci. V kostole každý otrhaný chudák má miesto a i v krpcoch môže byť sobášený pred Božím oltárom. No páni matrikári nesobášia ináč, len keď sedliak halienku svoju chudobnú odhodí a viksované čizmy si natiahne, lebo veď liberálnym matrikárom veľmi vonia „zápach ľudu,“ matrikári len zápach krčiem a zápach krčmárov nemôžu vystáť. Len to je divno, že pri assentírke a pri platení porcii nikoho neodoženú páni notári pre „zápach ľudu.“ Divno to veru, že z kostola nevyženú nikoho s krpami len odtiaľ vypracú ho nemilosrdno von, kde pán matrikár fajčí a z fajky voňavú močku vylieva. To je tá liberálna láska k ľudu.

Páni liberáli len z čistej lásky k ľudu pýtajú od chudobných obcí peniaze na železnice; len z lásky vynechávajú voličov z popisu; len z lásky o 10,000 voličov menej je v krajine teraz; len z lásky 6342 voličov vynechali v nitrianskej, prešporskej a trenčianskej stolici; len z lásky liberálnej pohádzali do blata chlieb voličov ľudovej strany v Nitre; len z lásky zahasili oheň a vyliali vodu voličom v Stupave; len z lásky nechali ich stáť 36 hodín o smäde a hlade na daždi a v blate; len z lásky opatrovali ich vojskom a žandármi; len z lásky liberálnej padlo mnoho vojakov a voličov do ťažkej nemoce; len z lásky vypytovali sa voličov, koľko majú detí, či majú kmotrov, šva-

grov a či ľubia zemiaky a kapustu; len z lásky na stá vyhánali ich von od hlasovania, len zo samej lásky kupujú voličov čo oslov po 10 zl.; len z lásky napájajú ich a potom ako vrecia hádžu ich pomocou žandárov na vozy; nuž a len z lásky berú páni liberáli platy a 8000 zl. pensie; len z lásky k ľudu povýšili si páni ablegáti tie „skromné platy“ svoje; len z lásky k ľudu nechodia mnohí ablegáti na snem a fajčia si radšej doma alebo na chodbách snemovne dobré cigarky, keď na sneme reč je o hospodárstve alebo roľníctve. Nuž, či to nenie dosť z tej liberálnej lásky?

x.

POLITICKÉ CHÝRY.

Ľudová strana v Torontálskej stolici. Z *Velkej Kikindy* sa oznamuje, že v hornej častke torontálskej stolice ľudová strana sa silno ustrojuje a že po nemeckých bohatých obciach ľudová strana sa náramne rozširuje. Onehdy dr. *Ladislav Kún* opátnik bol v *Kikinde* a vtedy *ľudováci* držali poradu a veľkokikindánsky mandát ponúkali Pavlovi *Eremičovi* spracovi to sporitelne. *Eremič*, ktorý pri poslednej volbe s programom vládnej strany bol prepadol, prosil si času na rozmyslenie.

Zkaza liberálnej strany v Rakúsku. Podľa jedného telegramu z *Viedne* dr. *Eduard Suess*, jeden to z vodcov rakúskej liberálnej strany, v zasadnutí tejže strany 9-ho mája, kde úkonný program strany prijali, vyslovil sa, že po takých veciach, jaké sa v posledných dňoch udaly *vystúpi* z liberálnej strany a prestúpi do oprotivnej stránky.

Vyrovnanie s Rakúskom v snemovni. Jako chýr koluje, smerodajné kruhy určite žiadajú, aby shodové zákonné návrhy ešte terajšia snemovňa odbavila. Potažne na hospodársku shodu, snáď ešte by sa mohla vyplniť táto žiadosť, ale čo sa kvóty týka, domnievame sa, že po udalostiach neni celkom pravdepodobným. Nie pre uhorské *renunciium*, lež preto, že rakúske kruhy krčovite sa pridružujú prehných svojích požiadaviek. V takomto, z obidvoch strán až do krajnosti napnutom položení nemôžeme úfať prijateľnú shodu medzi stránkami tak rýchlo, aby potom ešte táto snemovňa i nad kvótou rozhodla.

V záujme rozšírenia volebného práva 9-ho mája Peter *Kašič* člen to hlavnomestského výboru zadal ku mešťanostovi hlavného mesta ten návrh, ktorý on sam, barón *Ivor Kaas* a dr. *Ján Hegediš* obsirne odôvodnili a viacej kráť po novinách ohlašovali. Návrh, ohľadom na mimoriadnu vážnosť predmetu ešte vo valnom shromaždení b. roku 27-ho mája bude predložený; záslužne sa až potom bude o ňom pojednávať vo valnom shromaždení, keď ho hlavnomestská rada dobre pretrasie.

Dejepis jedného roku. O dejepise IV. odseku zasadnutí snemovne 9-ho mája dokončeného z toho oznamu, ktorý predseda predniesol, nasledovné čiastky vyzdvihujeme: Snemovňa behom tohoto roku zaoberala sa s 25 novými zákonnými návrhmi; po čas tohoto

odseku zasadnutí 14 návrhov bolo potvrdeno, medzi nimi i ten povestný, ktorý beznáboženstvo do zákona vpísal; zadali dva návrhy, 91 interpellácií a 299 prosieb. Za ten čas umrelo 9 vlastiotcov, vzdalo sa 16, vyvoleno bolo 23. Vo vláde staly sa nasledovné premeny: následkom zařakovania grófa Andreja Feštetiča Ignác Darányi bol vymenovaný za ministra orby. V spoločnej vláde následkom zařakovania grófa Gustáva Kálnokyho gróf Agenor Goluchovsky za ministra zahraničia a následkom zařakovania Vilema Tóth, Ernest Plener bol vymenovaný za predsedu spoločného štátneho účtovníctva. Z pomedzi krajinských koruhevnikov: gróf Imro Széchenyi bol vymenovaný za hlavného postolníka, gróf Julo Széchenyi zařakujúc z hodnosti hlavného vrátnika, vymenovaný bol za hlavného stajníka a konečne gróf Juraj Bánffy bol vymenovaný za hlavného vrátnika. Jako vládni komisári boli vyslaní: Ludvik Terényi, barón Aleš Nopča, barón Feodor Nikolič, Adam Bornemissa, vyslanci. Po čas tohoto odseku zasadnutí snemovňa vydržovala 162 zasadnutia.

Krajinský snem.

V Budapešti 6-ho mája. Snemovňa dnes v krátkom, ale ohnivom zasadnutí zaoberala sa s tým, že v Belgráde urazili uhorskú zástavu. *Františ Košuth* a *Gabriel Ugrom* opýtali sa ministerského predsedu, čo urobil, alebo čo urobiť zamýšľa, aby zadostučinenie dosiahol? Ministerpredseda ostro posúdiac držanie sa *Novakovičovej* vlády, odpovedal že on tú vec už za dokončenú považuje, lebo že prefekta a vrchného žandármerie z úradu odstránili a vyšetovanie v Belgráde nariadili. Snemovňa vzala tú odpovď v známou, ale dosť rozbúrená bola. Z ľavej strany *Ferdinand Horánsky*, dr. *Iššekuc* a *Zoltán Décsy* hlasovali s vládou. Lež krajnia ľavica nechce sa s tým uspokojiť.

8-ho mája. Vyššia snemovňa dnes prijala tohoročný rozpočet i všeobecne i v jeho čiastkách a síce nezmenene. Na zasadnutie vládni veľmoži dostavili sa početne; z oprotivnej strany sotva bolo ich dvanásť. Vlastne len sam *Ferdinand Zichy* oponoval; vyhadzujúc vláde na oči, že má lživú politiku a že nedbá o dobrobyt ľudu. Gróf *Ferdinand Zichy* ešte sa i pohašteril i s ministrom *Wlašš.čom*. Medzi tým odbornú reč držal dr. *Fridrik Korányi*, ktorý sa zaoberal s tým, jako by sme sa mali brániť proti suchej nemoci.

9-ho mája. Štvrtý odsek snemu dnes i v nižšom, i vo vyššom dome dokončili. V nižšom dome *Dezider Szilágyi*, vo vyššom dome *Jozef Slávy* prečítal kráľovský prípis, ktorým kráľ štvrtý odsek snemu zatvára, a piaty odsek na 11-ho mája ohlašuje. Ludvik Fest predostrel oznam výboru ktorý je vyslaný, aby pojednával o súdobníctve kr. kurie.

11-ho mája. Dnes sa otvoril piaty odsek zasadnutí i v nižšej i vo vyššej snemovni. V obidvoch domoch prečítali kráľ. prípis; v snemovni vyslancov okrem toho uzavreli, že zajtra vyvolia predsedov a zápisnikov a pozajtra výbory. V zasadnutí stalo sa i to, že ho dvakrát zavreli a dvakrát zas otvorili. Keď totiž predseda *Szilágyi* všetko dokonajúc, zasadnutie zavrel, prišlo mu na um, že kráľ. prípis treba vyhlásiť i vo vyššom dome a tak so zápisnicami nižšieho domu spolu treba tam poslať.

— Ešte počkajte páni vyslanci — riekol k rozchádzajúcim sa vlasti ocom — zápisnicu dnešnieho zasadnutia treba uhodnoverniť.

— Veď ste už zavrel zasadnutie! — odpovedal naspák Gejza Polónyi.

— Tedy znovu ho otvorím! — riekol predseda, vzbudiac jasnotu. Zápisník Benjamín Percel potom prečítal zápisnicu a bez slova ju uhodnovernili.

Parády bez konca-kraja.

Veselé hodovanie a pijatika nastane teraz na mnohých miestach Uhorska. Po stoličiach vydržiať sa budú slávnostné zasadnutia, bude sa kapitálno jesť a piť na slávu millenia. Z niektorých stolíc i krásne koniky pôjdu do Pešťbudína na stoličné útraty, a sedieť budú na koníkoch švární šuhajci v krásnych krišpínach tiež na stoličné útraty vyhotovených. Títo švární šuhajci zo samého vlastenectva do Pešťbudína pôjdu nie na svoj groš, lež niektorí na farchu stoličnej pokladnice.

Ono je to dosť pekne. Chudobný človek nech zaplatí si milleniovu zábavku sám zo svojho vrecka, lebo stolica len tým vlastencom zaplatí cestu a útraty, ktorí sú u pánov fíšpánov dobre zapísaní alebo v švagerstve, kmoterstve stoja s pánmi vicišpánmi.

Kto nebude chcieť tak tancovať, ako páni liberáli pískať budú na milleniumovej píšťale, ten bude hneď buričom a vlastizradcom.

Tak jest. V Uhorsku teraz musí každý tancovať, lebo ináč naženú ho do tanca liberálnym korbáčom. Každý občan musí sa na millenium tešiť a radovať, lebo ináč vybuchajú ho do chrbta, aby ho do liberálneho smiechu nahnali.

Tô nič nerobí, že mnohým, ba skoro všetkým občanom viac je do plaču ako do smiechu. Plakať nesmie nikto, lebo ho liberáli naučia moresu. Žalovať nesmie sa nikto, lebo veď i londýnske noviny píšu, že v Uhorsku nastal ráj, bárs v tomto ráji trošku krivonohí Adami a trošku krivonosé Evy trhajú ovocie so stromu zakázaného.

Kto nechce veriť, že v Uhorsku teraz otvoril sa nový ráj, nech vyberie sa do Pešti, tam zaiste nájde krivonosích anjelov s hladnou pokladnicou stráž držať pri bráne milleniumového rája. Kto plače a narieka, nech obráti oči svoje utrápené na tie nádherné paláce a na tie ulice peštianske, v ktorých anjelia z Poľska a z Haliče sem doletivší krásne svoje millenárne spevy prevádzajú.

Keď nemáš groši, nejedz, nepi, nefajči, abys mohol mozoľný groš tvoj do pokladnice krivonosého anjela strážca hodiť. Potom keď z Pešti, z výstavy domov prídeš, lepšie bude ti šmakovať kapusta i zemiaky. Keď budeš vidieť tie parády a tie koniky a tých švárných šuha-

jov, švagrov, vnukov a kmotrov na stoličné útraty veselo si na koníkoch poskakujúcich, potom tým ochotnejšie platíš budeš porcie, potom buben pána eksekútora bude ti nebeskou muzikou.

Cudná vec, že niektoré maďarské noviny neschvaľujú tie millenniumové parády. Či už i maďarské noviny zostaly buričmi a vlastizradcami? Počujme že, čo píše „M. Állam“ v 92. čísle; „Z bezcitného lakomstva bankárov živo-riaci úradný uhorský štát a jeho povlekonošiči s veľkým namáhaním stroja sa zasvätiť millenium politického maďarského národa, spojác to s výstavou, na utilitarisme (kšefte) založenou, a buriac s pozvaniami celú Europu. Neďaleká budúcnosť dokáže zaiste, že tieto kriklavo pripravované slávnosti neboly na mieste. Národný sviatok bez národa: chiméra (bláznovstvo.)“

Takto píšu i maďarské noviny „M. Állam.“ Tieto noviny za smiešne to držia, že tí páni liberáli sláviť chcú tisícročné zaujatie vlasti, ktorí teraz všetko odhadzujú, čo vlast našu až posavád udržiavalo, odhadzujú križ a náboženstvo a takto pripravujú utratenie vlasti pre národ. Taká väčšina vraj drží v ruke panstvo, pred ktorou je Boh, vlast, úcta oproti zákonom, kresťanská mravnosť ničím. Táto väčšina nechce porozumeť tej pravde, že základným kameňom každej krajiny je čistá mravnosť, ktorá keď ztratí sa, Rím zrúti sa a zhrbí sa v otrockom jarme.

Smutný stav, píše „M. A.“ ďalej, že všetko, čo predkovia za tisíc rokov natvorili, udržali, to teraz liberalismus cudziemu kapitálu obetoval. — Votrelly sa sem cudzie peniaze, ktorých heslom je utilitarismus (kšefi), a vieru, mravy, úctu oproti zákonom, lásku k vlasti vydaly posmechu, aby tak hodiť sa mohly na všetko, čo dá sa kúpiť, preto staly sa aj viera, mravy, úcta oproti zákonom, láska k vlasti vecmi na predaj. Všetko, čo je dnes nové, od troch desaťročí je v moci cudzieho kapitálu. Nepochopiteľné je, že vláda a jej väčšina, ba celý úradný uhorský štát nezbadajú alebo nechcú zbadáť, že žijú len z milosti bankárov, ktorá milosť za neistý čas trvá a nemožno jej dôverovať. Nuž, nech teda slávia a nech ukazujú na výstavke víťazstvo cudzieho kapitálu.

Takto píšu o milleniumových paradach spomenuté maďarské noviny a upozorňujú liberálov, aby nezabudli, že mnohokrát stáva sa, že bankár dáva dnes skvelé hostinky a zajtra je už bankrót, vypovie konkurs.

V tomto smysle píše i „Alkotmány,“ keď hovorí, že „slávnostné dni millenárneho roku výtečne prajú vláde, že môže všeobecnú pozornosť odvrátiť od povyšovania daní a mámiť chce svet s tým, že sme bohatí.“

Nuž radi by sme sa tešili i my teraz v milleniume, keby sme len mali čomu. No tešíť sa nenie nám po chuti, keď pozremo na to liberálne gazdovanie, ktoré naši liberálni Tatári i v duševnom i v hospodárskom ohľade vystrájajú.

Títo noví liberálni Tatári, pravda, vo všetkom pokračujú dľa zákona, ešte i vtedy, keď nohami šliapu zákony. Liberálni Tatári — píše „Alkotmány“ — keď napádajú občanov, takto vravia: V mene zákona daj nám tvoj pugyliar, tvoj život, tvoj majetok a tvoju vieru, a jestli nedáš, vezme ti to eksekútor. Zo zákonov uplecú Tatári sieť, a do tejto ľudí chytajú. Teraz vraj voják a financ, slúžny a žandár, minister a vyslanec, hlavný župan a matrikár obsadili Uhorsko, zastávajú ti cestu a doklopú sa aj do tvojho bytu. Nuž ale preto parády musia byť, bez konca — kraja.

Slávna processia

pôjde 25-ho mája t. j. Svätodušný pondelok do Maria-Einsideln z Tereziovho kostola v Budapešti; po sv. omši o 6 hodine sa pohne prôvod. Ctítelia Mariánski uctive sa povolávajú, aby vzali účasť čím vo väčšom počte.

V Budapešti 15-ho mája 1896.

s úctou

Ján Slovák.

Otvorený list na Redakciu „Opravdivý Krestan“ slovenského liberálneho časopisu v Budapešti.

Nížepodpísani meštania a okolití rolníci s týmto dávame vám na vedomie, že prvé číslo vašich novin, na ktorom sme sa i s našimi domácimi tak náramne už pohoršili, sme síce po pošte dostali, prečítali, ale aj hneď sme ho vám naspäť na vašu veľkú radosť odoslali, a predsa na silu a moc nám ho aj ďalej posielate. V podobe tohoto otvoreného listu vás prosíme, neposielajte nám viac liberálnych týchto novin, my ich ani za darmo, ani jakokoľvek násilno nutené nechceme, neprijímame a opovrhujeme. My si naše duchovenstvo, čo námestníkov Božích nadovšetko ctíme, vážime a nasledujeme, kto naše duchovenstvo obraza, tomu sa už my podívame do očí! A preto pánu našiemu zásluch plnému kaplánovi: Jánovi Cvinček, ktorého tak nevinného ste už v prvom čísle liberálneho napadol, i touto cestou neohrozenú dôveru a oddanosť na smrť a život verejne hlasujeme, vaše ale noviny ráz na vždy opovrhujeme.

Hanba a posmech je takéto noviny čítať, a tým viac ešte aj držať a podporovať!

Jestli je vám včul málo našich podpisov, môžeme vám tisíce a tisíce na dôkaz hore vypísanej pravdy odoslaf.

Vy si nemyslite, že kto nám čo bude písať alebo diktovať, že toho budeme poslúchať.

Kysúc-Novémesto, 7-ho mája 1896.

Ján Budinszky, Jozef Zseljeszko, Pavel Koszlyár, Ján Kavacky, Jozef Brežny, Josef Budinszky, Jozef Galvanek, Ondrej Kavacky, ml. Pavel Koszlyár, Jozef Tarabek, Štefan Kralik, Ján Balek, Ján Školník, Ondrej Veszely, Ján Gregvorek, Pavel Kavacky, Štefan Dubravaji, Ludvik Koszlyár, Jozef Balek, Jozef Koszlyár, Ján Gašinec, Jozef Hohoš, Štefan Gašinec, Jozef Kralik, Ignác Tarabek, Pavel Muška, Ján Hohoš, Ján Kavacky, Jozef Kollarik, Antoš Kolarik, Jozef Kolarik, Františ Galvanek, st. Jozef Šurmann, ml. Jozef Šurmann, Ondrej Gyurana, Ján Kubieska, Pavel Kalinai, Ondrej Szluka, Pavel Budinsky, Ján Povinsky, Štefan Kubička, Jozef Kotira, Šándor Pařšo, Peter Pařšo, Anton Filo Kollarik garbiar, Ján Šurmann, Ján Trajčik.

Shromaždenie ľudovej strany v Prievidzi.

Jako známo našim ct. čitateľom, shromaždenie v Prievidzi, na ktorom, nitrianska, turčianska, a trenčianska stolica účasť vezme, 10-ho mája sa vydržiavať malo; avšak političný úrad z ohľadu na millenárnu slávnosť, shromaždenie na ten že deň zakázal. Dalo by sa síce mnoho vyprávať, prečo že dovolili v Budapešti shromaždenie, kde sa aj zmútky staly, kdež to shromaždenie ľudovej strany zakázali. Ale aby sme dokázali, že rozbroj nehľadáme, v nariadení političnej vrchnosti sme sa uspokojili a shromaždenie naše na 25-ho mája, t. j. v svätodušný pondelok sme ustanovili. Úfame, že vtedy tým imposantnejšie vypadne, lebo teraz sam vodca gróf Ferdinand Zichy sa dostaví na to shromaždenie.

Pozvanie.

Pred Dunajom, za Dunajom, pred Tisou, za Tisou, vonkoncom Karpátov i pod nimi, jedným slovom po celom hornom vidieku pohla sa uhorská zem, aby sa húfne hrnula pod zástavu ľudovej strany. Ani my nechceme zaostať a práve preto 25-ho mája 1896.

V PRIEVIDZI

odpoľudnia o 2 hodinách na námestí mesta bude,

valné shromaždenie ľudovej strany

ktoréhožto predmety sú nasledovné:

1. *Nástupná reč predsedy.* Drží po uhorsky a nemecky: gróf Ferdinand Zichy víťaz zlatej vlny.
2. *Zaujmy malých gazdov.* Drží po slovensky: Michal Jurišš tit. kanoník a farár.
3. *O ľudovej strane.* Drží po slovensky: Zoltán Zmeskál veľkostatkár.
4. *O úverkových spolko:h.* Drží po slovensky: Dr. Ján Zelenyák krajinský vyslanec.
5. *Danenie a ľudová strana.* Drží po slovensky: Dr. Ján Zelenyák krajinský vyslanec.
6. *O úverkových spolko:h.* Drží po nemecky: Štefan Rakovszky.
7. *O právach voličov.* Drží po nemecky: Františ Bouitz, redaktor.
8. *Záverčná reč predsedová.*

Hore sa tedy ctení občania! Poďte, čím vo väčšom počte, nech vidí celý svet, že i naše okolie vie sa oduševniť za krásu, dobrotu a pravdu.

V Prievidzi 15-ho mája 1896.

Usporiadateľstvo.

Judášom.

Hnev hurtuje vo mne, bôľ preniká kosti,
Rozhorčený duch môj
Úzkostne žalostí.

Korbáč by som plietol, čo zlost mydlí, láme,
A česal bych sberbu,
Ako Boh syn v chráme.

Hanba, večná hanba! ztupiť vieru otcov
A horliť za modly
Luciferských svodcov;

Odhodiť statočnosť, zdusiť hlas svedomia,
A liezť k zpupným čriedam,
Kde zbožný cit lomí.

Hanba, večná hanba! k vôli márnym ziskom
Opluť matku cirkev,
Hlomaždiť poriskom;
Cirkev tú, čo biednych kúpala vás v mlieku,
A liala milosti,
Požehnaní rieku.

Hanba, večná hanba! nestrihá vám v srdci,
Že ste svätej pravdy
Mizernými škrtci?
Nemyká vás, trest snád' že sa zradcom chystá,
Ktorí s nepriateľmi
Križovali Krista?

Hanba, večná hanba! ste krestania ešte?
Či krstu znak ušiel
Za judášske mešče?
Nehorí vám oheň potupy na lici
Ježišovho stáda
Plani odpadlíci?

Hanba, večná hanba! chcete krmiť peklá,
V nich pliaga surovcov
Ľudstvo mori vzteklá?
Chcete šíriť nátlak, mdlých otrokov krdle?
Lahodiť tyranstvu,
Čo na Boha drdle?

Chcete zdĺžiť biedy, vzdychy, stou žalárov?
Pohanom pomáhať
V špínení oltárov?

Chcete, aby lož, klam, hrôza, dráčstvo, bes, mam
Škerily sa krivde,
Rúhaly nebesiam?

Koľko duší máte bašovstva priaznivci,
Že ste verní diabla
Zostali myslivci?
Ktože vás posilní, keď klope smrť istá?
Ktože vám dá nebe?
Nepriateli Krista?

No s Bohom Judáši, choďte svojou dráhou!
I bez vás zdrobíme
Lúpežných tatárov.
I bez vás vyšvihnú prapory sa hravé.
Boh a ľudu húfy
Dopomôžu k sláve.

Dlhomír Polský.

Čarodejné drevce.

— Skutočná udalosť. —

Vyberali sme sa — môj starý otec a ja — už v nedeľu po službách božích na jarmok do Baňskej-Bystrice. Kázal mi totižto vyhľadať starú retiazku, lebo ,tej by — vraj — bola škoda, čo má na rohách.' Potom poručil mi ešte prichystať za dvere prút, aby bol pri ruke a do vrečka kúsok chleba, aby sa nám dobre vodilo.'

Kým som to všetko vyhľadal a prichystal, prišiel večer. Po večeri som si ešte vymastil, aby si ich nevypľúhal' čizmy a mal som sa do školskej úlohy.

»No len už teraz hybaj spať, zajtrá nám i tak prichodí včas na nohy . . . ak nechceme zahaňať,« reče mi starý otec hneď do prvej vete :

„Ja som Slo“

»Veru spať; kto vie ako vám pôjde, aby ste sa zavčasu vybrali z domu,« doložila stará mať.

Ja som chcel aspoň že ovoňať naloženú úlohu, jakoby tušiac, že zajtrá — vzdor prepusteniu — príde mi ísť do školy. Keď ma ale: „Veď zajtrá nepôjdeš do školy;“ »Vezmi si knižku pod hlavu« a podobnými rečmi od učenia odvádzali, dal som sa konečne prehovoríť a ľahnul som si.

Ešte sa živo pamätám na krásny sen, ktorý som v túže noc mal. Videl som sa pekne sediaceho za veľkým a dosiaľ slovenským voličom tak milým táffom pri — prepytujem — fľaši a teplej bravčovine. Videl som aj známych môjho starého otca, jako sa na ňa dopytujú a tento jako im vďačne a rád odpovedá: »dobrý chlapec.«

„Ale je to váš čeladin strýčko? jaký je poriadny!“

„Aba-á, dcérin, dcérin veru.“

Nuž ale ma aj mali za čo chváliť: skleničku som nikdy neprelial a radšej som odchlúpnuť, než by bol ktorému z prisediacich viac podal; každému rovnako som meral.

No sotva som toto všetko stačil posnivať, už ma starý otec mykal za plece: »Synku vstávaj, pôjdeme.« Ja som dlho nemeškal. Utriel som si sliny z brady a vyskočil som ani ryba. Prežrel som z litrového hrnca

kvapku mlieka, pochytil prút a už som aj stupäl za Rysufou. Bola ešte tma. Sňahu bolo hodne pripadlo. Rysufa vyskakovala, — čo sa jej však odpustiť môže — lebo bola mladá a o ťelati sa jej vzdor tomu, že sme sa boli usriekli, čo 4 mesiace telnú ju predávať — ani nesnívalo! Starého otca už bola „vyvláčila“; lebo miesto dolu, počala ho hore dedinou vliecť. Mňa už tiež bola raz kopa, no nie nebezpečne.

Blížili sme sa k prvému mestu. Dôjdúc naň, starý otec čo krok, za každým sa zohnul a pichal ruku do sňahu, jakoby nečo hľadal. Mne ale nehovoril nič. Tu sa ešte raz zohne — most pri Sv. Jáne je široký — krava sa mikne, on mi sotva stačí povedať, aby zdvihol kúsok nejakej triesky, ja kravu šibnem, tá ešte raz hodí hlavou — starý otec fuk do sňahu a Rysufa pod dolu dedinou. Chytrý som strčil triesku do vrečka a hybaj za kravou; rozumie sa s veľkým krikom a plačom.

Celý zaslzený bežal som asi pol hodinu cesty, no kravu som nevidel, iba kým ju ešte starý otec na retiazke držal. Tolké kroky vlastne skoky merala, ani čoby ju všetci čerti boli naháňali. Bežal som už nevládal, sľz už sotva bolo. Čo robiť? ostal som stáť, abych si vydýchnuť. — No chvála Bohu! po malej chvíli zazrel som už dvoch chlapov — viedli Rysufu. Nečakal som ani na nich, lež som sa zvrtnul a na kolko som si bol oddýchnuť, bežal som proti starému otcovi. On chudák božekajúc kríval sa dolu cestou proti mne.

„Či ju už chytil niekto?“

„Už ju vedú, aha tamto“ a ukázal som na chlapov.

„No už je to raz čert krava, ani nie dobré!“

— No či sa vrátite strýčko a či len idete dolu s ňou? pýtal sa jeden s chlapov.

„Ani za ňu! Len ju ta — uviažte, kozu pochabú; lebo tak ju zmlátim, že . . .“ odvetil starý otec. Chlapi priviazali kravu na jej staré miesto. Starý otec im ešte dal 10 krov a rezeň slaniny. Stará mať nepovedala ani slova, lebo videla, že je starý otec nahnevaný. Lea bola rada, že sme ešte viac nemuseli behať za Rysufou. Môj sen sa nesplnil a ja som musel ešte hneď do poľudnia ísť do školy.

Chlapi to už vedeli. Lebo ešte som len dvere otvoril, už hneď sa celá škola dala do smiechu. Z toho bych si ja ale nebol nič robil, keby ma len iná nehoda nebola potkala. A síce tá, že som musel aj cez poludnie v škole zostať. No jako si starý otec zaumienil, že nebude druhý raz „čarodejné drevce“ hľadať, tak som si ja na lačný žalúdok umienil, že nebudem viac knižku pod hlavu ale radšej pred oči klásť. Ponevác som mal ale prísne prisľúbené, že dotiaľ nepôjdem domov, kým sa úlohu nenaučím, podoprel som si dlaniami hlavu a tak chytrý, jako azda nikdy pred tým naučil som sa:

Ja som Slováč a čo je viac,

Nehaňbím sa za to! . . .

Tajovský.

Poznamenanie. V Tajove pri Baňskej-Bystrici je tá obyčaj, že keď idú predávať statok zdvihnú na prvom moste triesku kúsek drevca) aby vraj chytrý predali.

CHÝRNÍK

Čas. V Budapešti 11-ho mája dnes bolo jasno, hneď bolo mračno; odpoľudnia o pol jednej vo veľkých kročajoch počal pršať dážď a hojne pršalo. Úmernosť tepla ukazovala 11.0 stupňov. — Po Uhorsku počasie obrátilo sa na trochu vlažnejšie; dážď len tu i tam a v reznáčnej miere padal. Najteplejšie bolo v Crkvenici 14.4 stupňov, najchladnejšie ale v Oravskom Podzámku, 6.4 stupňov. — Na južnom západe Európy bol slabý dážď, inde suchý čas. Najteplejšie bolo v Malte 16.7 stupňov, najchladnejšie ale v Neufahrwasseri 5.9 stupňov. Vo Vied i 12.6 stupňov, v Ríme 12.9 stupňov, v Paríži 13.5 v Berlíne 13.1, v Sofii 10.6, v Carihrade 15.2 stupňov bolo tepla. — Predpovedá sa: Premenlivo mračný, vlažný čas a miestami trochu dážďa sa môže očakávať.

Kráľovský výsluch. Kráľ 11-ho mája na všeobecnom výsluchu prijal nasledovných: grófa Ludvika Tisu, Kolomana Tisu, grófa Pavla Széchenyiho, grófa Albína Csákyho, Alexandra Wekerleho, grófa Tibora Károlyiho, Adalberta Lukáča a Štefana Rakovského predsedu to štátnej účtovej stolice skut. vnútor. tajných radcov; Wawrika a Vesprémiho radných predsedov kráľ. kurie, Česnáka generál majora, grófa Štefana Keglevicha, baróna Eugena Nyáryho, baróna Sigmunda Bohúša, knieža Maximiliana Thurn-Taxisa, baróna Jozefa Vécseyho, grófov Alfréda Zedwitza a Utza komornikov a mnohých iných.

Dvorný obed. Na obede v kráľovskom dvore 11-ho mája vzali účasť: Knieža Lobkovic, vojanský veliteľ, Forinyák konický generál, Pókay, Blaschek, Bernolák, Rohonczy, Parmann a Cibulka podveliteli, Durmann, Ulrich, Želavský, Česnák, Kotz, Lederer, a Csikóš generálmajori, Hanskarl generál vojanský sudca, Parikart generálmajor lekár, Klein generálmajor vojanský komisár, Khnepach major, Somodi podplukovník, Jahl plukovník, gróf Paar konický generál a Bolfrass podveliteľ hlavní vojanskí pomocníci, gróf Ludvík Apponyi dvorný spravca domu, strážny veliteľ a strážny dôstojník.

Vystavenie koruny. 5-ho júna korunu v budínskom Matejovom kostole na verejný pohľad vystavia a tri dni tam ostane. Na prostred svätiny postavia vysoký stolík a na zlatobrokatovej poduške umiestnia korunu. Svätinu zavrú, obecnstvo len po malé mreže môže ísť. Popri korune korunná stráž postaví skvostných strážnikov. Na noc korunu do sakristie zatvoria. Dvere na noc zatvoria a zapečadia. Klúče budú u budínskeho prepošta a dekana farára Michala Bogišiča. Dvere strážnici koruny zapečadia a rano pred nimi ich otvorí. Okolo kostola na noc, spoločné vojsko a honvédstvo zameňajúc sa silnú stráž postaví. Od 5-ho júna až do 8 ho v každe poludnie sbory budú piesne spievať v kostole. Na večer o 8 hodine na trnáci väže dvanásť muzikantov cis. kráľ. 86-ho pechotného pluku bude hrať starodavné piesne.

Spálená zástava. V Karanšebeši vyvesil akýsi Jakob Heller millenáru zástavu. Na druhý deň ju strhli a zapálili, udajne rumunskí študenti. Bude z toho vraj nová vnútorná afféra.

Smrť. Dňa 9. t. m. zomrel v Turčianskom Sv. Martine obecný lekár Arnold Tiroler v 96. roku života a v 60. lekárskeho účinkovania.

Za 40 dní okolo sveta bude možno precestovať, keď bude sibírska železnica dostavená, a cesta bude stáť 1800 mariek. Z Londýna cez Ostendu a Berlín do Petrohradu treba 45 hodín, z Petrohradu do Port-Arthura 12 dní, odtiaľto na rýchlochodi rusko-amerikánskej spoločnosti do San Franciska 7 dní a odtiaľ potom už po obyčajnej ceste cez Ameriku a Atlantický oceán nazpät' do Londýna.

Ubili jubilantov. Z Brašova sdeľujú, že žiakov tamejšej maďarskej školy, jubilujúcich s ostrožkami a kokardami, sasi žiaci pristavili na ulici, postrhovali im kokardy a ostrožky a ktorí sa opovážili vzdorovať, tých náležite vylátali.

Proti milleniumu. B. ašovskí Rumuni zaviazali sa čestným slovom, že nepôjdu na millenárnu výstavu. Tento sľub urobili na návrh rumunských dám.

Lepšie Bosniakom, ako Slovákom. Keď kráľ navštívil bosensko-hercegovinjský oddiel na millenárnej výstave, spoločný minister Kállay privítal Jeho Veličenstvo maďarskou rečou, ale ukončil ju po srbsky. Kállay ukončil svoju reč hlasným „živio“ a dovezení Bosnania tri razy zopätovali jeho „živio“.

Matrikárske biedy. Jul. Piroška, matrikár v Lajošmiži, žiadal od oddancov, aby podpísali sobášny protokol. Mladý zať odvolal sa na ministerské nariadenie a odoprel podpísať. Matrikár ohriakol ho a na jeho krik vnišiel do izby rychtár J. Tóth. Tento dal sa potom hrubiančiť a trhať mladoženicha, ktorý konečne podpísal protokol, ale doložil, že to uverejní v novinách. Rychtára to tak dopálilo, že vyhlásil celý svadobný sprieod za zavretý a dal skutočne zavret' bránu. A len vtedy ich vypustil, keď zaplatili 3 zl. pokuty. — Či sú to nie utešené millenárne pomery?!

Nový viedenský mešťanosta bol už na reči s miestodržiteľom grófom Kielmanseggom a s grófom Badenim. Už po tieto dni očakáva sa jeho potvrdenie. Ministerpredseda Badeni pripomenul mu aj peštianske millenium, na čo Strobach poznamenal, že ani on, ani jeho strana neupustia od dosavadného stanoviska a na millenárnych slávnostiach sa nesúčastnia.

Rodinná dráma. Ludvik Zuben a 25 ročný rolník nedávno sa oženil a vzal si za ženu Terezu Mészároš. Rodičia jeho ale boli proti tej ženbe, lebo Tereza Mészároš bola chudobné dievča, Zubenovci ale zámožní ľudia. Syna preto z dedictva vytvorili, na čom sa on príliš rozhorčil. Mladoženisi bývali na Novej Pešti. Zubena 11-ho mája pred poludním volal svoju ženu na prechádzku do rákošpalotánskeho lesu. Za jeden čas potichu kráčal Zubena popri žene, ktorej to nápadným bolo, že muž je ešte smutnejší než obyčajno. Chcela ho tešiť, ale muž ju ani neočúval, lež keď už ďaleko v lese boli, zrazu vytiahol z vauku revolver a ženu prestrelil. Keď žena sklesla, oproti sebe obrátil revolver, a strelil si do hlavy tak, že hneď umrel. Ženu zanesli do tak zvanej Károlyiovej nemocnice na Novej Pešti, stav jej je ťažký, sotva ostane na živote. Policia vyslúchala tú ranenú ženskú, ktorá vyznala, že jej muž preto spáchal ten hrozný skutok, pretože rodičia ho vydedili a on to nemohol zniesť.

Zbožňovanie satanáša v Paríži. V Paríži veľmi ctia satanáša, jako to po tieto dni behom jednej pravoty na vrch vyšlo. Na mnohých punktoch mesta slúžia tak zvanú „čiernu omšu,“ ktorá pozostáva v

tom, že sväté hostie z kostolov nadobudnuté, pred jedným krížom dolu hlavou obráteným, naspák premieňajú. Táto bohoslužba má už i svoj časopis pod názvom „Le bulletin de diable,“ ktorý ohlašuje, že v krátkom čase táto bohoslužba mnohých podmaňí Parížania, či vážne berú tú čiernu omšu, či s tým chcú posmievať katolícku bohoslužbu, jednako dokazujú smutný blúd a mravnú pokazenosť. Už nič neni nad tento náboženský blúd, ktorý úplne svedčí na dokonále zptvorenie francúzskych mravov na konci tohoto stoletia.

Nástupca Pulskýho. Miesto Karola Pulskýho v krajinskej obrazárni je už zaplnené. Nedelné číslo úradneho časopisu oznamuje, že kultusminister s porozumením ministerskej rady vymenoval krajinského vyslanca Ernesta Kammerera za vládneho komisára ku krajinskej obrazárni a spolu ho poveril s vedením záležitosti v muzeume krásnych umení, ktoré sa ešte má len do života uviesť.

Samovraždelný stotník. Z Budevic v Česku sa píše, že tam Armín Reichenberg stotník to 11-ho pechotného pluku sa zastrelil, pretože ho, jako očakával, nevymenovali za majora.

Otvorenie Železnej brány. 27. septembra b. r. otvorí Železnú bránu medzi svetochýrnymi slávnosťami. Na túto slávnosť pozvala uhorská vláda obidva domy rakúskeho Reichsrathu a v nižšom dome už vyhlásili to pozvanie. Predseda — podľa jedneho telegrammu z Viedne, — vyslovil sa, že snemovňu predsedníctvo úradne bude zastupovať a prosil tých vyslancov, ktorí zamýšľajú účasť vziať na slávnosti, aby menoslov svojich patričných, ktorí ich prípadne sprovádzajú budú, do postred augusta, k nemu poslali.

DOPISY.

OD PÚCHOVA.

Velactená Redakcia!

Náš pán ablegát Jurko Kubínyi vychválený je v tom liberálnom Kresťanovi. Jurko náš že je u nás veľmi obľúbený. O áno, zvláštne u tých pánov, ktorým snád posielajú zajacov, alebo snád peniaze požičiava, alebo u ktorých karetky sa zahrá pri pohárku dobrého vinka. Jurko náš vraj mnoho vie vykonať. O áno, vykoná nám slamy zadarmo a zaiste i on vykoná nám, čo liberálny Kr. sľubuje, vykoná nám, že lacnejšie bude vraj pivo, soľ i pálené. No, však uvidíme, kedy budeme to lacnejšie pivo piť. Pri voľbe dá nám piva zdarma, to vieme, aby vraj ten „skromný ablegátsky plat“ požívať mohol. Veru je to farcha, ten ablegátsky plat. Preto sa tak páni liberáli za ním domáhajú, lebo oni farchy radi nosia a ľudu vždy obľahčujú novými porciami. Jurka nášho chváli pán divý Kresťan, že sa s Jurkom pekne môžeme porozprávať a že Jurko má veľký vplyv na sneme. To vieme, že Jurko rád mnoho rozpráva, avšak na sneme ani slovíčka nerozpráva, len doma pri hostinkách medzi svojimi. I vplyv má Jurko veľký. My sme ešte nezabudli, čo písal M. Allam vtedy, keď sa to na tých našich biskupov vrieskalo a plávalo po uliciach. — Konečne spomenúť musím i veľkú fajnovosť toho liberálneho Kresťana. Spomína, že náš Kresťan je „besný pes,“ „lucifer“ a kňazi ľudovej strany, že sú »mordári krajiny.« No vidíte, ako tí

páni liberáli fajnovo píšú. Len kňazi sú teda veľkí grobiani, keď ne dpuštia vraj „drevo, korce a štólu.“ Mohol by i Jurko náš odpusťť plat ablegátsky a rozdať ho na drevo, na soľ, na múku. Alebo rozkázať by mohol v Illave Šimplovi, aby daro meral pivo, víno, pálené ubohému Iudu. No, však sa napijeme piva illavského zdarma. Nech len príde voľba, potom Jurko bude hneď štedrým otcom Iudu. *Matrikár z pivovára.*

HRONEC (zvolenská stolica).

Vážený pán redaktor!

Nemáme sa komu požalovať iba Pánu Bohu, a dobre nám padne aspoň tu v našom milom „Kresťanovi“ vyliat žiale svoje.

U nás prenasledujú ľudovú stranu ohňom a mečom.

Naší liberálni páni potratili hlavy a jeden druhého p'evyšujú v prevádzaní najsu ovejších ukrutností a do neba volajúcich hriechov.

Sme v stave obleženia. Konsignovaná žandarmeria, varta nočná zdesaťnasobnená a opatrená flinami, ani čo by už z „Prašivej“ kozáci tiahli k nám, všade válečné prípravy.

24. apríla zavítalo k nám 30 žandárov, cez štyri dni patrofovali u nás strachom a hrôzou naplňujúc Brezovú a Hronec.

V nočnej dobe kutali a ňuchali žandári po domoch pokojných obyvateľov, stať tí Herodesovi vojáci, keď hľadali a mordovali nevinné dietky bethlehemske.

No daro, Krista nášho, a ľudovú stranu chráni Boh ani Ježiška na úbehu do Egypta.

Celé húfy Iudu hnali žandári pred služnovský úrad, a pokutovali mnohých po: 10, 20, 30, 40 a 50 zlatých, len preto že kričali „Sláva ľudovej strane“.

Tak ďaleko siaha tyranstvo našich služnovcov, že nešťítia sa: osem, desať ročné detky — liberálne — najímať, aby svedčili proti ľudovej strane, a jej prívržencom.

Jestli že nám písmo sväte spomína udatné za Kristom nesúcim kríž, kráčajúce ženy, ktoré Ho neopustily ani vtedy keď sa rozprchli učedníci Jeho, tak zasľúžia byť spomenuté naše hrdinské ženy: Antonia Babčan, Susanna Mudroň, Anna Pap, Anna Bojčok, ktoré sme zastaly si za práva ľudovej strany v Brezne, pred služnovským úradom, kde prvá: na 30, druhá na 50 zl. tretia na 10, a štvrtá na 20 zl. odsúdené byly, buďto zaplatiť, alebo odsediť, len preto, že pred páni volaly: sláva ľud. strane.

Katekismus hovorí: zadržanie a ujímanie zaslúženej mzdy robotníkom a služobníkom, volá sa hriech do neba volajúci.

A to sa robí u nás. Nie len že dali naši páni istého *Kolmačku* zavreť do Brezna na štyri dni a potom (šupom) postrkom hnať do Moravy — aby snáď rozprával moravanom o millenium a jeho slobode — celkom nevinné, že nezradil kamarátov, čo boli s ním na spovedi, ale uvalili aj štrófi po 3, 4, 5 zl. atď. na viacerých len preto že boli na spovedi u farára v Lopeji.

Takéto voľačo ešte s. et neslýchal, aby katolík bol pokutovaný pre sv. sp. veď! A my verejne tu prosíme nášho osvieteného p. biskupa, aby nás zastal od toľkého tyranstva.

Církev sv. nám káže aspoň raz v roku sa spovedať, a nás za toto pokutuje pán Oberbergrát, ktorý sa vydáva za nášho otca!

Či to má byť odplata za to, že pán biskup jeho dvom dcéram poslal zlaté krížiky do daru na vianoce?

No sebe väčšie ukrutnosti a sekatúry nás neodlúčia od ľudovej strany, lebo:

My stojíme stále pevne ako múry hradné.

Čierna zem pohlti toho, kdo odstúpi zradne.

Ludomil.

POVÁŽSKE NOVOMESTO 3. mája 1896.

Vážený pán Redaktor!

Ten divý Kresťan sa aj do nášho mestečka dostavil, ale u nás málo grácie má, lebo ho u nás veru žiadon čítať nebude, leba by ho upotrebili na iné veci; ponevác celý jeho obsah je samá lož; však nám prv nadávali do hlupěj sgerby a teraz s tej hlupěj sgerby sme sa na raz stali dobrý ľud slovenský; čo to neni drzá bezočivosť? chvastá sa ten česnakový Kresťan, že on nechce žiadneho oho. árať, a čo vidíme v ňom iné jako samé hany na kňazov a na ľudovú stranu; či je tomu ľudová strana príčina, že remeselníci tak hyneme; ten pán Kresťan radšej môže mlčať so svojim kresťanstvom, lebo on snáď ani neni kresťan, a keď je len dla mena, ale ducha kresťanského v ňom neni, preto my len to voláme: nech žije ľudová strana.

Kato ik.

Sväté Jány, 8 ho mája 1896.

Veľactená Redakcia!

30 ho okt. minulého roku sme mali voľby stoličných výborníkov v Búr. Sv. Jure, kde ľudová strana na našom vidieku prvý raz do akcie vstúpila. Ponevác ľudová strana svojích kandidátov so 190—195 hlasmi oproti 37 zvolila, bola voľba z ničomnej príčiny zničena a až na včerajší deň nová voľba vypísaná.

Včera ale bárs voľbe sám služný Jozef Pecko — známy zo stupavskej voľby — predsedal, ba aj kandidátom bol, predsa ľudová strana ešte skvelejšie víťazstvo vydobila, lebo ľudoví kandidáti: pán Dr. Jozef Kubina krajinsky vyslanec, pán Dr. Jozef Déer malacký pravotár a p. Marek Hladik obdržali každý po 268 hlasov, kdežto liberálny najsilnejší kandidát 15 hlasov a služný sám len 6 hlasov obdržal. Nech žijú voličia, ktorí sa tak zmužilo držali, nech žije ľudová strana! S úctou ponížený sluha

O—.

SOLOČNICA, 16. apríla 1896.

Vážený pán Redaktor!

Prosím ráčte odpustiť, že mňa ani vo vašom rigistri nemáte zaznačeného a som Vám asi áď nepríležitosť. Ponevác z našich strán nič v našom milom »Kresťanovi« nečítame, osmelil som sa, já, že vám sdelim, čo sa mne na Veľkonočné Sviatky prihodilo. Bolo to nasledujúce; vo Veľkonočný pondelok priam som sa ráno strčil obliekať, keď mi priniesol jeden chlapec noviny v podobe nášého milého »Kresťana«, myslím si, čo sa to robí, veď som ešte včerašie číslo všetko neprečítal; Ja ale vidím že číslo 1. ana to je ten falošný »Kresťan«, pomyslim si, že kuknem tomu cesnakárovi do fúzov čo je za čo, jaké táraniny tam byly to opisovať nebudem, iste vám je to známo.

Odložil som ho na stranu a začnem sa obúvať, mal som priam nové čižmy trochu tesné, prišlo mi na um, že keď okrutý papier na nohu ľahšie sa obuje, vezmem ja toho falošného »Krešťana« a roztrhnem ho na poly, okrutím jednu polovicu na jednu, a druhú polovicu na druhú nohu a ťuchstí do čižmy, sadnem a čítam mojého zamilovaného »Krešťana«, čo mi od včera zostalo; jako tak ale 5 minút sedím začali mňa nohy hriať, neskôr, ale páliť, štipať, hrýzť, čo je to? chytro sa vyzujem, kuknem nohy červené a všetky osypané, samý pluchier, myslel som, že to je tá nemoc, čo ti krvonosí prez červené more k nám priniesli, lebo do tej doby som o tom nikdaj nepočul, odpytujem ten svrab, lebo Grece. No počkaj myslím, poslal som pre nášho p. Doktora ten je tiež z toho vyvoleného národa, ten tomu musí rozumieť, ale nebol doma, čo robiť mal som pred očima fľašku z petrolinom potrel som nohy, s tým, a za pár minút to zmizlo. Preto upozorňujem každého, kto čítaš, toho česnakového, ho! pardon či »Opravdivého Krešťana« abys mal petroleum vždy pri ruke — to je veru nebezpečná nemoc. Ale čo sa stalo ďalej? sobral som tie kuse papiera do klieštov a hodil som to do šporherdta, bol nový ma'ér, príbehne moja stará, začne so mnou kričať, že kého paroma som to tam hodil, že od smradu ani nemôže v kuchyni obstáť, na to dobehnú susedi z oboch strán, a na mňa zle, že tuším, Bože hriech odpusť, čerta pálime že je plná ulic smradu cesnakového, ja som veru mlčal, aby nebolo horšie. Ale dozvedeli sa o tom náš pán farár, priam kúpi i k sviatkom nové kadidlo nasypali hodne temiánu, a ja som tiež na uľlie fúkal, tak sa všetek smrad pomaly ztratil; ale v našich susedných obciach, neviem čo sa robí, lebo tí páni farári majú tuším nátku, ten cesnakový smrad im nič neškodí, obzvlášťne pán farár Rohrbachský, ten má aj mesačnickú nemoc, nekedy ho mesiac aj na celý týždeň vytiabne, potom už farníci všeličo hovoria aj čo nepatrí a on zato nemôže keď má takú nemoc, ale keďby mnoho takých kňazov bolo, jako sú náš pán farár, cesnak by ztratil cenu.

Prosím ponížene, rácte odpustíte, že vás bavím s týmto mojím čaríkaním, literatúru veru málo znám, dávno som prestal do školy chodiť, a keď som chodil o literatúre bolo málo reči.

Keď by ste ráčil dovoliť snáď bych vám môhol z nášieho okolia všeličo písať, keď sa druhí boja na kohosik majú ohľad. Zostávam vám vo veľkej úcte váš oddaný

Jozef Vulkán, majster stolársky.

—
ZO STRAŽI (Nitrian. st.)

Velavážený pán Redaktor!

Bár som sa s mojím listom opozdil, predsa len musím opísať našu stoličnú voľbu, ktorá sa tu u nás pred dvoma mesiacmi vydržovala. Voľba strážianska dokázala nám a presvedčila nás o tom, ako máme rozmýšľať o tom našom szabadságu, a že naše zákony o slobode a ústave pojednávajúce sú len na papieri a pre židov a liberálov platné, pre slovenského sedliaka a kňaza len jedno heslo majú, či už a buď ticho.

Prvú našu a právne prevedenú voľbu nám nitrianski milosť páni zrušili, bo sme boli tak smelí a kandidátov ľudovej strany sme si vyvolili. Boli by sme si len vyvolili dajakých židov a pisarikov, viem že by ju boli potvrdili! Naším liberálom ale je všetko možno.

Vypísali novú voľbu čili komédiu a ju aj previedli,

a k tomu jakým spôsobom. Lepšej by bolo bývalo, keď by si boli jednoducho dvoch alebo troch židov, alebo pisárov vymenovali, a nebolo by bývalo potrebné ľud súbožiť a posmech robiť z ústavného práva.

Za predsedu nám poslali p. Zmertycha krajinského vyslanca, ktorý ku nám na jednom kolese došľajfiroval, a predstavil sa vo svojom krásnom ráze. Myslel, že voličia ľudovej strany sú samé nevesty, tak si v nich vyberal, a ktorý sa mu nepáčil, toho jednoducho odmrštil. Panáčku! vy máte byť vyslancom a zastupiteľom práv ľudu okresu senického! Kde že ste nabral tie chybné pochopy o slobode a práve voličov? Abo ste tak ľahko vašu právnu vedu precestovali? Nemyslite si, že voličia senického okresu sú len nevesty, v ktorých si vy vyberate ako žid v husacom perí. Jak veľmi ste vy zaujatý za práva slovenských občanov, to už vieme, po skutkoch vás poznáme, a za vaše účinkovanie sa vám pri budúcej voľbe odplatíme. Ducha slobody môžete na čas udusiť, ale tým ráznejšie povstane. Voličia okresu senického choc utlačení, ale sú aj prebudení, a nenechajú si tie najsvätejšie práva s nohami šliapať. Zo skutkov vašich vidíme, čo môžeme od vašej židovsko liberálnej strany očakávať. Hnuso by a neprávosťi nerád opisujem, bo človek, ktorý má len trocha ľudského citu, zaplače nad krivdami, ktoré voličom ľudovej strany páchajú tí, ktorí z mozoľov ľudu pracovitého žijú.

Dovedli nám na krky silu žandárov a pisárov, ako by sme boli lotri, ktorých musia prenasledovať. My sme statotčení občania, a to právo, ktoré nám zákony dávajú vždy si hájiť budeme. Pán slúžny Szalé, ktorého najnovší hrdinský skutok i my v osobitnom článku opíšeme, ako aj časopis »Alkotmány« pretrásal, až z Miavy nám priviedol žandárov. Neni sme my jeho kopovia, aby s nami robil čo sa mu páci. Hej Sá! Sá! len pomaly! Veď aj príslovie hovorí že »pride na psa mráz,« vladárstvo Bánffyho nebude na veky trvať. Hlavnému kortešovi ale p. Horákovi radíme, nech druhý raz ide radšej do Skalice kortešovať za liberálnu stránku.

Odhlasovalo pri voľbe 175 voličov, z tých 95 pod prisahou tvrdilo, že na kandidátov ľudovej strany oddali svoje hlasy, a výsledok voľby bol že vyhlásili: »liberálni kandidati dostali 118 hlasov, a ľudová strana 57.«

Ako očujeme pán Zmertych má byť vymenovaný za budúceho financministra. I my ho odporúčame ku tejto hodnosti slávnej vláde. Jestli že mu len nereknú: čože sa hrabeš v papučiach na bál?!

Pravda i v zemi zakopaná vyrazí, k nebesám volá a zvíťazí. Preto voličia senického okresu, šastinania, strážania, smolinčania atď. neľakajte sa vy dajakých vicinálnych Mikulašov. Nemyslite si že vaši p. hlavní- a podslužnovci, notáriuškovia a pisári sú ažda tí najväčší páni v našej krajine, sú len oni to piate koleso vo voze, máme my väčších pánov ako sú týto. Vyviňte teda len smelo zástavu ľudovej strany a pridržajte sa jej Pravdy tie, ktoré nám náš milý »Krešťan« hlási, zvíťazia, a keď sa čo jedon človek postavíme, nepremôžu nás nie len nátlaky židovských liberálov, ale ani brány pekelné.

Pravda.

—
HRABUŠICE (Káposzta falu) Szpis.

Vysokoceny pán Redaktor!

S veľkou radosťou upovedujem veľactených čitateľov vzácneho časopisu »Krešťana« o jednej udalosti, ktorá sa stala b. roku dňa 27 apríla v meste Iglove,

A síce toho istého dňa sišli sa údovia opozicioná nej strany, totižto ľudovej, národnej a neodvislej stranky na pozvanie troch výtečných mužov: grófa Juraja Csáky, baróna Jungenfelda a Czóbela do Iglova z toho úmyslu, aby tvorili jeden taký, vláde protivný kruh, ktorý by mal za hlavný cieľ všetkým možným a dovoleným spôsobom na to sa vynasnažovať, že by pri budúcich voľbách krajinských vyslancov tu vo Spiši vládu liberálnu zničiť, poraziť, a ju od spravy krajiny odstrániť mohli. Aby to aspoň čiastočne docieľiť mohli, tak sa usrozmeli členovia stránok rozdielných, že na príklad: kde by, a síce v ktorom okrese by mala ľudová stránka výhľad pri budúcich voľbách krajinských ablegátov na víťazstvo, tam jej ostatné stránky ku víťazstvu dopomôžu; kde by ale na pr. národná strana skvelejšiu úfnosť mala, tam jej zase ľudová stránka na pomoci bude, že by tak spoločnými silami na prepadnutie liberálnej strany spolu účinkovali. Potom vyvolená bola kommissia z údov všetkých opozicionálnych stránok z tej príčiny, aby program jeden smerodajný vyhotovila, podľa ktorého budúci vládne liberálnej protivný kruh účinkovať bude; spolu sa ustá-
lil deň na 28-ho mája, ktorého dňa usporiadajúce valné zhromaždenia sa vydržiavať budú, a dôsledne nový opozicionálny kruh sa tvorí. Nasledujte tento pekný príklad Spišskej stolice, ktorá ukiazala cestu ku práci, aj ostatné stolice, a postarajte sa podobným spôsobom o utvorení takéhoto kruhu opozicionálneho, lebo len takým spôsobom úfať môžeme, že vládu liberálnu, keď nie naraz, nuž aspoň pomaly porazíme, a časom na čelo krajiny inšú opatrnejšiu vládu posta-
viť môžeme.

Prítomný T.

Z BÚR-SV.-MIKULÁŠA. (Prešporská stol.)

Slachetný Pane!

6. mája mali sme náhradnú voľbu na stoličných 2 vyborníkov; ponevác prvá nebola liberálom po chuti súc zvolení ľudováci! Búr sv. Mikulaša — Búr sv. Petra a Lakšár novej vsi voličia poctili si znovu tých prv zvolených: prev. p. Pavla Príhodu farára buranského, a prev. p. Josefa Horáčka farára lakšárskeho. Hlasovalo 222 z týchto prvý dostal všetky hlase 220, dva totiž pre jednu chybnú literu neboli brané do povahy; a druhý dostal 185 vokšov, ostatných 37 padlo na liberála Adolfa Cintula pensionovaného panského úradníka z Prešporku, ktorý mimochodom buď poznačeno, je buran aj jeho pani je z Búr sv. Petra. U stolice si mysleli, že predsa len budú Burania pri svojom rodákovi a tak liberálna zásada zvíťazi, ale výsledok dokázal inšie. Pán Adolf Cintula, keď chce byť u nás zvolený, nech zastáva naše zásady, potom ho poctíme dôverou, ale skôr nie, keď by bol nie rodák ale čo i našim otcom, ako liberála nechceme. Sláva statným voličom, že sa nedali pomámiť a zachovali poctive zástavu ľudovej strany. Včul sa vyhrážaju, že voľbu zrušia a to dotial toľkorazy, kým liberál nebude zvolený aspoň jeden. Že vraj dvaja kňazi nemožu zastávať obec u stolice atd. No pekná je to sloboda, pekná znalosť zákona. Hej liberálom všetko jedno nech len ich zásady zvíťazia, potom sa vraví, že Jesuiti mali za zásadu: „Ciel posväťuje prostriedky!“ Len liberáli pred sebou vymetajte! Už sme sa vášho pántva nasitili. Voľbu viedol okresný dobitčí lekár p. Julius Trnka a síce svedomito. I hlavný pán slúžny August Nagy bol u nás, myslel, že snád bude imponovať buranom, ale ani kapacitovanie jeho nemalo výsledku. Ináče

držal sa veľmi zdvorile po čas voľby. Co k pochvale oboch pánov musím povedať. Veru žijeme také časy že už aj zato musíme chváliť niekoho, keď nerobí bezzakonitosti jako by zachovanie zákona a poriadku neviazalo ho aj vo svedomí. — Očakávame potvrdenie už po druhý krát zvolených výborov s napnutosťou, čo keď by sa nestalo, a po tretí raz vytičili by voľbu to nás veru nezunuje, aby sme si ich nepoctili aj po tretí raz. S Bohom
K.

POV.-BYSTRICA 1896. 12-to mája.

Veľavážený pán Redaktor!

V 6 čísle chytrného »divého Krestana« čítame nasledujúce: „z Pov.-Bystrice dostali sme viac dopisov, ktoré účinkovanie tmejšieho p. farára a kaplána na toľko napádaju, že dopisy tieto predbežne len preto neuverejníme, že sú veľmi ostré. Úfame, že títo páni prestanú ľud búriť a proti nášmu časopisu švať, jak by sme sa ale boli mýlili, tak dopisy tieto najbližšie uverejníme.“

No slávna Redakcia »divého Krestana« tu slávnostne sa osvedčujeme, že ste sa ráčili mýliť, lebo nie sme párie bez slobodnej vôle; nás od nášého presvedčenia neodstraší ani legia »divých Krestanov«, tým menej vyhrážky vaše v ostatnom čísle do s eta pustené. Ráchte teda uverejniť dopisy tie, ktorých sa vy bojíte, my ale nie. Nech vidí svet pravdomlunosť novin vašich. Ale spolu aj to žiadame, nech si dopisovatelia poctive meno svoje podpišu, až vidíme koľko židov a »dobrých krestanov« je medzi nimi? To u: aj vo predok povedať môžeme, že nie sme otroci takí, jako vaši dopisovatelia, ktorí či chcú, či nie, musia na nás hanu kydať, lebo len to im zabezpečí každodenný chlebiček. Z celého vášho pokračovania len to sa učíme, že jakosi ohromne v ceste stojíme našim liberálnym pánom — a jak je tak, zato Pánu Bohu chválu vzdáváme. Spolu aj vašim novinám vďakom zaviazaní sme, že nám s vašimi aesthetičnými dopysmi u poriadne smíšlajúcich a neodvislých našich mešťanov a ľudí reklam činite, bárs úmysel váš práve oprotivný je!

Teda vidzme tie pamflety, ale aj s poctivým ménom, by sme poznali tých hodnoverných dopisovateľov a vedeli či sú hodní toho, aby sme sa s nimi do reči pustili!!!

Jozef Mittuch,
kaplán.

Pavel Pálffy,
farár.

Z BAŇSKEJ-BYSTRICE.

Veľactená Redakcia!

Na čo už od rokov jednotlivých snaha smerená bola, konečne 3. mája b. r. uskutočnilo sa. — Tento deň totižto vydržiaval kat. čitateľský kruh svoje sriadujúce shromaždenie v dvorane biskupského domu. — Už pred 4., na ktorú bolo shromaždenie svolané, bolo videť schádzať sa kat. mužov, ktorí presvedčenie svoje náboženské hotoví sú vždy na javo dať. — Po 4. h. naplnilo sa dvorana biskupského palácu mužmi vyššieho a remeselníckého stavu; tak že svolávaní shromaždenia veľkomožný pán prepoštarár s radosťou a oduševnením prítomných pozdraviť mohol slovami sv.: Pochválen Jež š Kristus! — dobre nám padlo slyšať hlas mohutný, po celej dvorane sa rozliehajúci starca 72 ročného; ktorý v krátkosti udal príčinu shromaždenia nášého. Odvolávajúc sa na sv. Otca Leva XIII.

opätne žiadajúceho utvorenie kat. kruhov a spolkov ku obživeniu nábožensko-mravného presvedčenia, premoženiu zlého, a zpäť vydobeniu hodnosti čnosti prislušnej; rovnako položil otázku; či prítomní necítia potrebu takého kruhu i v Baňskej-Bystrici? Keď boli shromaždení s veľkým oduševnením na javo dali, že spomenutý kruh uzavret si žiadajú; pán prepoštfarár so zármutkom oznámil, že do toho času žiadneho svetského kat. ku predsedníctvu získať nemohol, a preto odporúčať môže len duchovného totižto veľk. p. kanonika Jozefa Gürtler, ktorý zaujatostou svojou ohľadom spolku všetkých nás česť si získal. — Shromaždenie návrh pána prepošta s potleskom prijalo a spomenutého pána za dočasného predsedu zvolilo. — On ďakujúc za dôveru v ňom složenú prijal predsedníctvo a ufajúc v oduševnenosti a spoluúčinkovaní údov kruch ku rozkvetu priviesť slúbil.

Za tajomníka kruhu zvolený vel. p. Adalbert Havas. Shromaždenie pozdravilo telegrafične jeho Osvietenosť pána biskupa, a jeho požehnanie prosilo.

Potom sa čítaly stanovy predbežne vypracované, ktoré shromaždenie s maličkým dodatkom bez premeny prijalo. — Tak prijaté stanovy spolku predseda predostre vláde ku potvrdeniu. — Kruh do tých čias shromaždenia svoje odložil, predseda vyzývajúc prítomných ku sbieraniu a oznámeniu údov nových, ďakoval za pozornosť a s oslavovaním Sv. Otca a Kráľa shromaždenie zatvoril.

Pritomný.

ZO SKALICE.

Pred pár rokami sa vkradol do františkánskeho kláštora jeden cigán a chcel do kvardiánovej izby sa vlomiť. Páter Kvardian (čujúc v kachlách šromot, stupne si s palicou ku kachlám, zrázu vypadne kachlovec, cigán vystrčí hlavu a vydiac pátra s palicou, ozve sa: Ci nekúpite šparák? Ale v tom okamženie hneď dostal šparák na chrbát. Dopisy nášeho milého „Kresťana“ na tolko dopálily jedného liberálneho ševca, že nie cez kachle, ale cez dverá sa vrátil do kláštora a tam hromžil. Na miesto odpovede dali mu mysu čiriča, a on uspokojený išol domov.

Je to u nás bedákania nad tým „Kresťanom“, liberáli majú ho v žalúdku a pán pudmister roznášal po domoch toho nového »divého Kresťana,« len že naši občania sú už mudrajší, a kdekoľvek sa ten nový »divý Kresťan« zjavil, všade ho vyhodili von.

Naši liberáli chceli založiť liberálny kruh. Držali aj shromaždenie, a keď začal náš chýrečný rečník p. Rudko Hluchý s očami žmurkať, všetci sa dali do smiechu a odišli tak že tam ostalo len 27 židov 2 liberálni bývali ševci a jeden liberálny sedliak. Za predsedu si vyvolili mestského úradníka p. Sirakovského, za iných úradníkov ale židov. O utvorení kruhu poslali reláciu p. Bánffymu a p. Luegerovi do Viedne.

Medzi tým i my sa strojíme, a za údov kresťanského kruhu sa 304 občania podpísali.

Millenium sme už začali oslavovať. Prvá slávnosť bola 1-ho apríla. Určili sme premium čili odmenu pre toho úradníka sl. kr. mesta Skalice, ktorý najdokonalejšie hovorí maďarský. Odmeny najhodnejším sa ukázal pán Ferdinand Matuška mestský úradník, zeman z Búru. Od tej doby sú naši páni žiarliví a c. i. čia sa v maďarčine, pán Pepínek Katoš dáva im hodiny.

Ozaj, pane Redaktor, mohol by ste už ráz ku nám prísť, videli by ste, ako krásne Vás naši páni židia a liberáli privítajú, bo oni sú všetci oduševnení za Luegera a za Kresťana ale len toho divého.

Ponevác ste zabudol našim liberálom poslať z Judapeštu tej rozumovej mastičky, zaopatríte nám ten nový Luegerový Marš, pri budúcej liberálnej zábavke chcú ho naši jevreji v štvor hlasy pod vedením pána evanjelického farára spievať. Do vašej lásky našich pánov liberálov odporúčajúc ostávam vám verný

Ondrej Rapotáč, postrahač.

Hor' sa k boju za Krista!

Keď v minulom roku v snemovni pojednávali o návrhu beznáboženstva, vtedy liberáli nevedeli nájsť slová, ktorým by ho boli mohli a vedeli — aspoň tak hovorili — dostatočne a dľa zásluhy vychvaľovať. V mene slobody si žiadali, by „beznáboženstvo“ bolo v zákon uvedené. Každý človek, — tak rečnili plnými ústami — má právo to držať, čo sa mu páci! — A liberálni vyslanci jednohlasne udobrili tento návrh, ako ktorý našu krajinu vytrhne z dávneho otroctva viery. Takto sa stal z návrhu zákon, a zákon uviedli do života.

My sme im hovorili, že beda krajine, ak to učinia, že nastanú z toho následky, ktoré horko obanujú.

Oni nám neverili, ba práve, by šliapať mohli naše presvedčenie, by preukázali nenávisť svoju, na proti všetkému, čo božie, kresťanské, by i z tejto strany koplí Cirkev svätú, napriek nám odhlasovali tento zákon. — Veď vedeli, že nás to obráza, že nám to bolášť zapríčiní, nuž na čo že nám to na silu na krk vložili také jarmo!

Vtedy nám nechceli veriť, teraz ich už udalosti nútia k tomuto, no uznať nechce liberalismus svoj hriech do neba volajúci.

Z ovocia poznáte strom, — zasadili si liberáli zrno beznáboženstva násilím, hriechnymi rukami. — Zišlo zrno, vyrástol z neho strom, odkvitol, doniesol ovocia. — Liberáli, svobodní murári sa mu radujú, nám srdce musí nad ním zaplakať.

Kresťania! Čujte, čo za ovocia, čo za jedom plné ovocia donieslo. V Solnoku odpadlo prvé ovocie, a to v mladom, nedozreлом veku? Co nám donesie neskoršie!?

Keď niekdo so šedinami na hlave, s jednou nohou na kraj hrobu stojác ešte i v ostatnú chvíľu v zatvrdilosti svojej bezbožne sa odvráti od Boha, odsotí od seba vieru, Cirkev, — takého človeka ľutovať možno. Keď ale v nedospelom veku, s nedozretým rozumom, v nádeji plnej mladosti nohami šliape Boha, vieru, nad tým zaplakať musí každá dobrá duša.

Však nech hovorí vidomý svedok!

V nedeľu ráno, (12. apr.) o 8. hodine miestny farár videl štyroch žiakov vynsť z kostola;

no ich špatné, neobyčajne vyzývave držanie veľmi podozrivým sa zdalo farárovi. Pristúpil bližšie — a že s nôh nespadol! Práve vtedy zanechali chrám boží, v ktorom odbavili svoje veľkonočné sv. prijímanie. — Farár zbadal, že jeden z týchto nešťastných mladíkov poškrvil najsvätejší poklad Sv. Cirkve katolíckej, záloh večnej lásky — pomyslíte si — na zem, do blata vyplul, nohamá šliapal predrahe Telo Krista Pána! Zastane dych človeku, predesif sa musí každá veriaci duša nad takouto zkazenosťou! Jeden žiak, nezrelé chlapčisko, ktorý nič neverí, nezná Boha, ba viac, do blata vypluje, nohou šliape základ našej svätej viery!

A tento pád nestojí samotne. Pred pár dňami v tom istom meste, Solnoku, keď kňaz ku chorému niesol Prevelebnú Sviatosť Oltárňu dvaja gymnazisti na ceste ju potupili, vysmiali. Bezbožným smiechom, na hlave s klobúkom jeden z nich hlasno zakričal kňazovi: Tento Boh mi je nie predstavený, tedy som mu nie povinný sa pozdraviť.

Takéto pády zarmutia každého verného kresťana. Však sa nečudujme na tomto. — Títo všetci žiaci majú profesora, známeho neznáboha, Poscha. Hľa, to veľké požehnanie beznáboženstva, ktoré tak veľmi vychvaľovali naši páni liberáli, a oslavujú ešte i teraz (i s opravdivým Kresťanom!). — Podkopáva už vieru mládeže; takto nám chystá budúcnosť, ktorú oplakávať budeme!

Však prečo že čin tých nezrelých bezbožníkov spájam so zákonom beznáboženstva? Vec je zrejmá. — V tom gymnasiu učí Posch profesor, ktorý sa nedávno verejne osvedčil, že nič neverí, že nedá nič na náboženské poveru, že on neznaboh. — Professor, a takéto osvedčenie, no celkom svobodne to môhol urobiť, veď mu to zákon dovoľuje. Ba ešte i viac sa stalo. Keď v snemovni vyzvali ministra, by nedovolil, aby človek bez Boha, bez viery môhol vyučovať mládež katolícku, nuž ešte verejne zastával beznáboženský minister oného neznaboha! Ba zlé jazyky i to hovoria, že ho chce ešte aj vyznačiť. Hľa, u nás neznabožstvo odplácajú, a náboženstvo utláčajú, i ním opovrhujú. Však je nie preto svobodný murár pán minister, aby sa staral o katolícku výchovu mládeže katolíckej! — Nechceme s týmto tvrdiť, že ten profesor verejne v škole by bol hovoril proti viere, lež už jeho príklad, puhé jeho tam pobudnutie či môže dobre účinkovať na nedospelú, nezkušenú, nedozrelú mládež. — Od hlavy ryba smrdí. Keď môže profesor, prečo by nemôhol i žiak žiť bez Boha; ba tento si už viac dovolí: šliape Krista!

Toto hľa tá svoboda, ktorú nám slúbili, keď na krk zavesili zákon beznáboženstva. Či to svoboda, keď dovoľia, by nohami šliapali nám to, čo je najsvätejšie, našu jedinou potuchu, pomoc Krista. Ano dali svobodu hriechu, neznabožstvu, bezbožnosti, by nevera pyšno mohla hlavu hore povzniesť, a opovrhnuť tým, vysmiať, do blata hodiť toho, pred kým my na kolena padáme.

Kde tu svoboda?! A my to máme trpeť?

Kresťania, od Vás závisí, by toto takto ďalej nebolo; Od Vás závisí, by svobodu mala čnosť, viera náboženstvo, a nie bezbožnosť, neznabožstvo!

Od Vás závisí, by Krista na oltároch ctili, a nám ho odtiaľ nejakí krivonosí bezbožníci bez trestu nemohli dolu strieľať!

Ako?

Ako, poviem Vám! Nevolte si takých vyslancov, ktorý udobrujú takéto zákony.

Liberáli chcú i na ďalej udržať ten beznáboženský zákon, ba čo viac, sam minister, ich hlava, ten ho ešte vychvaľuje a zastáva!

Dolu tedy s liberálmi, nech parom odnesie ta, na tie kraje, kde voličia chcú žiť bez Boha, bez viery.

Nech žije tá strana, ktorá bojuje za Krista, za vieru, za náboženstvo!

Kresťania! Pri voľbách budete Krista brániť a jeho vieru; držte sa tedy tak, jak sa ku kresťanom svedčí!

Chcete byť bojovníci Krista, či Šatanáša liberálneho? Čo Vám je viac Kristus a sv. Cirkev — a či neznaboženstvo? Tak nezapredajte si dušu a svedomie za pár zlatých, ani za liter pálenky!

Veď ste Kresťania, potomci veriacich Slovákov, ktorí i krvou vedeli brániť svoju vieru! — Ukážte, že ste i vy verní kresťania, verní potomci slávnych otcov našich!

Či dovoľíte, by Vám Krista nohami šliapali, vysmievali? Prídu nám voľby, a to o nedlho, — ukiažte, že ste kresťania, a nie Judáši!

Hor sa bratia, hor sa k činu, tu pravý čas, od Vás závisí, by zákon boží pošliapaný nazpät bol položený na oltar, by za stôl zasa dľa pravda ľudu!

J. Liskovec.

HOSPODÁRSTVO.

Kynoženie Pýru.

Najvýdatnejšie docielime skrze uhorenie, a síce nasledovným poriadkom:

Po žniach spravme plytkú oračku, o 3 dni pri peknom počasi, dobre pobraňme. Jako začne zarostať preorme a zas pobraňme; teraz ale keď máme dostatok pohnojme a spravme hlbokú oračku (fasenku.) Na Jaro zasejme dačo na krm, ku príkladu viku; ktorú v kvete škosíme a odpraceme. Zase oreme následovne: Čo najskôr spravme plytkú asi na 3—4 centim. oračku o 4 dni pri peknom počasi dobre pobraňme. O štyri týždne zase preorme hlbšej, okolo 6—7 centm. a o 4 dni zase pobraňme.

III-tia oračka nasleduje, jako druhá, po prvej len zase čo najhlbšie a o pár dni zase pobraňme. Pri štvrtej už môžeme siať oziminu. ku príkladu žito, raž. Každú oračku na malé brazdy treba orať, aby nám pluh každý koreň dobre podrezal, dobre urobíme, keď ho pri každej oračke aspoň zväčša prebierame.

II-hý spôsob docielime skrzevá sadeniska, ku príkladu pri dorabaní cukrovej repy, zemiakov, najvýdatnejšie ale pri kukurici pritom sa rozumie dobre hlboká oračka, lepšie keď duplujeme.

Iní zas radia, aby sa po oračke v jasení pýr bedlive posbieral, tak tiež i na jar, a na suché miesto odnosil, alebo spálil, lebo keď len i jedno steblo zostane a vlahy dostane, pýr sa zas rozmnoží; korene pýru nesmia ani na ceste, ani blízko roli ostať, lebo pýr jakokoľvek suchý, keď vlahy dostane, hneď sa počne rozširovať.

Raiffeisenové hospodárske potravné a úverné spolky v L'uptove.

Velká potreba bola ľudu našemu pomáhať a ho z rúk úžery vyslobodiť. Nedali sa horlitolia a opravdiví priatelia pri zakladaní spolkov potravných krikom nadžupanským a rôznymi prekážkami od práce odstrašiť. Máme už v L'uptove 9 spolkov, ktoré už svoju činnosť započaly. Narazilo síce sriadenie spolkov na tuhý odpor pánov židov, ktorí uzavreli medzi sebou tak zvaný kaghal, a jedným úderom chceli všetky spolky zničiť, lež ich diabolský úmysel zmarený zostal. Okrem týchto je jeden z najzúrivejších nepriateľov oproti spolkom ablegát ružomerského okresu, ktorý za 20 rokov nie teba, milý ľudu kresťanský, ale len seba a židov na sneme krajinskom zastával. — Bohu vďaka vec dobrá sa predsa ujala, nepomohly ani tie barbárske prenasledovania zo stránky vrchnosti ani luhárske pomluy, — jako čoby sa tie spolky nie pre dobrobyt ľudu, lež pre naplnenie kňazských vriec, jako to istý nedouk, ktorý z kováckeho učňa sa stal štátnym uč-

teľom, v divom Kresťanovi roztrubovať začal. Pravda zvíťazila, a síce skvele, lebo dnes vydaly spolky svoje ročité súvahy, z ktorých sa každý žid presvedčiť môže, čo dobrého tie spolky ľudu spôsobili.

Jeho Biskupská Milosť najdôstojnejší pán Pavel Szmrecányi, ktorý lanského roku z príležitosti udelovania sv. Birmovania do L'uptova bol prišiel, sa o potravných spolkoch veľmi prajne bol vyslovil a k nezištnej práci kňazov povzbudzoval, vyjadril tiež svoje podivenie nad tým, že sa nancádzajú páni, ktorým by na srdci malo ležať všemožným spôsobom podporovať spolky tieto, ale ich nie utiskovať. — Pravdu mal jedon ľudomil, ktorý povedal: Neupieram zásluh naším sporiteľniam, lež niektoré sa už staly spolky užernické a mnohé staly sa dojnými kravami pre advokátov. — Naše spolky veľmi zriedka potrebujú advokáta a pri svojom zariadení nemôžu vydierať, lebo sa pracuje zadarmo a z lásky k ľudu. Istý vysokopostavený úradník v L'uptove povedal: Nebol by som oproti spolkom, keby na čele týchže kňazi neboli. Notárov nesvedomitých by bolo treba za predsedov spolkových vymenovať a im peniaze poveriť, aby s kassou do Ameriky utiekli. Myslím, že nenie nič nebezpečného, keď spolky tieto riadia a na ne dohliadajú ľudia svedomití, hlavne kňazi. A kňaz, dobre snáď súdim, má nie len duševné, ale i pozemské blaho ľudu svojeho na zreteli mať.

A tak bude ľud kňaza nie len v kostole, ale i okrem kostola za svojeho opravdivého otca a dobrodinca považovať. Bratia v Trenčíne nespíte, ale nasledujte náš príklad.

Priateľ ľudu.

ODKAZY REDAKCIE.

>R. K.< Múdro ste urobil, že ste sa na mňa obrátil; jako ste žiadal tak som tú vec usporiadal, — ináč buďte dobrej nádeje a strach preč!

>Arcana-Frašťák.< Na vaše otázky len v budúcom čísle môžeme Vám odpovedať.

Gajary. J. S. Vďaka inokeky Vám poslužíme, ale terajší Váš dopis v Kresťanovi nepríde pre mnohé závažné príčiny.

Búr-Svätý-Jur J. K. O tom istom predmete sme už prv z vášho okolia dostali viacej dopisov, ktoré sme aj vydali; a preto odpustte váš už nedonesieme, lebo vtedy by sme tú istú vec opakovať museli.

Košice. J. S. Naše noviny vďaka by poslužily Vám v tej záležitosti, keď by tú celú vec vzal nejaký vážny duchovný do ruky a on vydal vyzvanie k tomu cieľu; tedy by ste to mal niekomu v Levoči predniesť.

Skalicky Hospodár. O tej istej veci už sme v minulom čísle pojednávali.

Natrona, Pa. Jozef Hrtanek. Váš list v budúcom čísle >Kresťana< upotrebíme; a novinky naše i ďalej budete dostávať.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví poštára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný urobiť každý poštový úradník *úplne za darmo*. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ošoh, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

VYOBRAZENIE

Krásny mesiac Máj je zvláštnej úcte Matky Božej Máie venovaný. Nábožní kresťania, ktorí Blahoslavenú Pannu i za svoju Matku a Patronku považujú, okrašľujú teraz jej obrazy s tými najkrásnejšími kvetami jara a modlia sa k Nej, aby ich dieťa vzala pod jej ochranu. — Jako je to na našom obraze vidno, i sirotky pod vedením dobrých školských sestier prišli ku Matke Božej, aby jej z nevinného srdca ďakovali, že ich neopustila a namiesto odomrelých rodičov ich sa Matkou stala. Útle a milé neviniatka priniesly kvety a jednu korunu, ktorú zamýšľajú položiť na hlavu tej slávnej Panej, lebo už vedia, že Mária je i Kráľovnou nebeskou a že jej obrazu koruna prináleží. Oj jak by to bolo krásno, keď by sme i my, vyrastení všade s taticu dôverou, jako tieto sirotky, Matke Božej odaní boli!

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 6 80—7.15 zl. Raž 6 20—6 35 zl. Jačmeň na krm 4.50—4.70 zl. do pálenic 5.10—5.70 zl. na várku 0.00—0.00. Oves: 6.15—6.50. Kukurica: 4.00—4.05. Proso: 5.25—5.50. Vo Viedni každý mc. o 50 krov drahší.
2. Olejové zrná. Lanové semeno: 10 00—10 25. Koprné semeno: 09 00—10 25.
3. Strova: Veľká biela fyzufa 8.00—8.50; tmavá 8.50—9.50 okruhlá: 8.00—8.50, tarkavá 0 00—6.00. Šošovica 8.00—20. Hrach 8.00—12.50. Čistý 10.00—21.00 zl.
4. Kupecké zelinové plody: Mak 15—16. Burgyňa 1.60—1.70. Cibufa 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petržefem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.
5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.25—2 80 Slama. Na postielanie: 1.20—1.40 Žup 2.00—2.20.
6. Siatie: Červená ďatelina 26—32. Lucerna 35—42 zl. Jarní adník 6.00—6.50 zl.
7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 295 hospodárskych volov; 272 dojných kráv. Následovné boly ceny. Výborná pára volov do jarma do 340—360 zl. Dojné kravy: za jeden kus 52—140 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 2902 kusov oviec. Ceny: 11—12 50 zl. za páru, a 19—20 kr. za živý kilo. Sviňský trh: za kilogram 16—18. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.
8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26—30 zl. Vosk 164—165. Vajca 47—52. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Slanina 45.50—49, udená 00—00.00 zl.
9. Remeň funtový od 152—185 kl. tery 125—156.
10. Kraviny vrázkované 170—175.
11. Tefaciny barnavé 12—13 kl. 420—440.
12. Tefaciny najl. víksovky 420—440, stredné ——— ťažené a vrázkované 330—340, blysk. remeň najlepši 155—160 prsné listy 165—175.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

Splácováče

zástavné (nemovité) pôžičky

na majetky, domy, pozemky, dielne,

na kratší alebo dlhší čas, skrze ústav nevypovedateľne, pod najvýhodnejšími podmienkami, taktiež

poverenia na tržnici

(prípadne i bez okrytia hotovosti)

ďalej kúpu, predaj, čaru, prenájem, jako tiež osobný úver odporúča: *vydavateľstvo*

„AGRARIA“

(Hlavné zastupiteľstvo hollandskej úverkovej banky)

BUDAPEŠŤ, Kerepeši-út číslo 73.

Lurdská voda

zo zázračného prameňa, v pôvodných litrových sklenicách je k dostaniu — **jedino** —

u Gustáva Stampfl,

v Budapešti VIII. Gólya-ulica čís. 23.

Cena bezpoplatku spolu so zaobalením 2 zl. 10 kr.

TLAČIAREŇ

„SVÄTÉHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskymi písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlačí týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. knazstva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

RÉTAY a BENEDEK

PREDTÝM

KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dieľňa omšových šatov, cirkev. náradí, zástav a spolkových praporov.

V BUDAPEŠTI, IV. Lipót-utca číslo 21.

Jediní dovážači, Osvieten. a Dôstojného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

— „BUDAPEŠŤANSKÉHO OLTÁRNEHO“ —
spolku.

Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:

Ortišové šaty, kostolné prapory, hasičské, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zástavy. Monštrancie, kalichy, ciboria, kríže, kadidlá, oltárové lampy, sviečne, ligotavé sviečne, sochy vo veľkom výbere. Prijmeme i maľovanie štaciových obrazov, svätých obrázkov, oltáre, mariánske tróny, Kristové hroby a kazateľnice podľa jakéhokolvek kresu umelecky vyhotovujeme. Cirkevné látky, čipky, stenové krížiky, kríže na pút vo veľkom výbere sú na našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny, príhodne vzory.

Veľbným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú a hneď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianských spolkov a knížočky spláčováce.

Kus týchto 12 stranových knížočíek so silnou obálkou na osmorku predávame za 3 kr. Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakéhokolvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme veľbných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.